

4. Мачуська І. М. Основні чинники професійного самовизначення старшокласників /І. М. Мачуська // Теоретико–методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – 2013. –Вип. 17 (1). – С. 474–482.

5. Робер М.–А. Психология индивида и группы / М.–А. Робер, Ф. Тильман. – М. : Прогресс, 1988. – 256 с.

6. Талызина Н. Ф. Управление процессом усвоения знаний / Н. Ф. Талызина. – М. : МГУ, 1984. – 334 с.

7. Шемигон Н. Ю. Сутність мотиваційно–ціннісного ставлення студентів до майбутньої професійної діяльності / Н. Ю. Шемигон // Проблеми інженерно–педагогічної освіти. – 2012. – № 36. – С. 250–254.

8. Яковенко А. В. Особенности образовательных мотиваций студенческой молодежи в условиях трансформации украинского общества: дис. ... канд. социол. Наук : 22.00.04 / А. Я. Яковенко. – Луганск, Восточнoукраинский национальный ун–т им. Владимира Даля. 2002. – 200 с.

УДК 37.012:373.211.24

МОНІТОРИНГ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В СИСТЕМІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Смірнова Я. В.

Балаклійська філія Комунального закладу «Харківська гуманітарно–педагогічна академія» Харківської обласної ради

Матеріали цієї статті висвітлюють результати моніторингу професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі педагогічної освіти. Визначено умови, за яких моніторинг є чинником професійного становлення майбутніх вихователів, схарактеризовано зміст роботи на послідовних етапах моніторингу. Встановлено, що моніторинг є чинником професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів за умови його об'єктивності, систематичності, гуманістичної спрямованості.

Ключові слова: освітній моніторинг, професійне становлення.

МОНИТОРИНГ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО СТАНОВЛЕНИЯ БУДУЩИХ ВОСПИТАТЕЛЕЙ ДОШКОЛЬНЫХ УЧЕБНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ В СИСТЕМЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Смирнова Я. В.

Балакле́йский филиал Коммунального учреждения «Харьковская гуманитарно-педагогическая академия» Харьковского областного совета

Материалы данной статьи освещают результаты мониторинга профессионального становления будущих воспитателей дошкольных учебных учреждений в системе педагогического образования. Установлены условия, при которых мониторинг является фактором профессионального

становлення *будущих воспитателей*, охарактеризовано *содержание работы на последовательных этапах мониторинга*. Установлено, что *мониторинг является фактором профессионального становления будущих воспитателей дошкольных учебных учреждений при условии его объективности, систематичности, гуманистической направленности*.

Ключевые слова: образовательный мониторинг, профессиональное становление.

MONITORING OF PROFESSIONAL FORMATION OF THE FUTURE TEACHERS OF PRESCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS THE SYSTEM OF PEDAGOGICAL EDUCATION

Smirnova Y. V.

*Balakleyskiy branch of the Public Institution «Kharkiv
Humanitarian and Pedagogical Academy» Kharkiv Regional Council*

The urgency of the problems caused by the article special role in the professional development of future specialist personality, his professional consciousness and successful future professional activities. The issue of professional development is the subject of careful study of modern science, so the problem of preparing students for future career is the most urgent task of education today. However, existing contradictions between past experience personal development and future development of professional skills, work culture, existing knowledge and skills of professional activity and the lack of experience of their implementation in practice two stages conscious of the self: I am a student masters the profession, and I –fahivets problems require monitoring professional development of future teachers of pre–school education system vyshivskoyi training. Materials of this paper highlight the results of monitoring professional development of future teachers of preschool educational institutions in the system of teacher education. Established that the professional formation of the future teacher kindergarten for teaching in higher education involves formation of students' positive attitudes to learning activities, the ability to plan and predict their own professional development, understanding their potential and willingness to develop professionally important qualities that have insufficient formation and the ability to mobilize all the potential to achieve personal goals of himself as a professional. The conditions under which the monitoring is the factor of professional formation of future teachers. It was found that monitoring is a factor of professional formation of the future teachers of preschool educational institutions subject to objective, systematic, humanistic orientation. The characteristic of work at successive stages of monitoring, which began preparatory, analytical and practical steps. Thus the solution of problems of the previous stage was the basis for the transition to the next stage of monitoring.

Key words: monitoring educational, professional development.

Постановка проблеми. Питання професійного становлення є предметом пильного дослідження сучасної науки, тому проблема підготовки

студентів до майбутньої професії є найактуальнішим завданням освіти сьогодні. Утім, існуючі суперечності між минулим досвідом особистісного розвитку та майбутнім розвитком професійної майстерності, культури праці, наявними знаннями, уміннями і навичками професійної діяльності і відсутністю Досвіду їх реалізації на практиці, двома етапами усвідомленого власного Я: Я–студент, який опановує професію, і Я–фахівець – вимагають моніторингу проблеми професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі підготовки у ВНЗ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що професійне становлення відіграє особливу роль у процесі розвитку особистості майбутнього фахівця, його професійної свідомості й успішності подальшої професійної діяльності.

Питання професійної підготовки вихователя розкрито в низці педагогічних праць Ю. Бабанського, Ю. Кулюткіна, Н. Кузьміної, Г. Сухобської; проблему професійно–педагогічного спілкування досліджували Г. Балл, М. Боришевський, Н. Коломінський та ін.; концептуальні положення щодо підвищення професійної майстерності викладено в наукових роботах Ф. Гонобліна, В. Кан-Калика, О. Леонтьєва. Особливого значення набуває корекція процесу професійної підготовки, спрямування на творчий, професійний розвиток та саморозвиток особистості майбутнього фахівця. На цьому акцентують увагу, розглядаючи проблеми удосконалення змісту підготовки фахівців дошкільної освіти в умовах неперервної освіти, різних аспектів фахового становлення майбутнього вихователя, такі науковці як: Л. Артемова, Г. Беленька, А. Богуш, Е. Вільчковський, Н. Гавриш, В. Лисенко, М. Машовець, Т. Поніманська, Г. Сухорукова та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є висвітлення результатів моніторингу професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі педагогічної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні існує певна кількість досліджень, у яких дефініція «моніторинг» стосується системи освіти. Зокрема йдеться про праці В. Алямовської, В. Бодрякова, Н. Вербицької, Н. Дерзкової, Є. Заїки, В. Лізинського, Л. Парамонові, С. Подмазіна, М. Поташника, Г. Репкіної, Р. Чумічової, О. Юдіної та інших науковців.

Дефініція «моніторинг» (від лат. «монітор» – той, що нагадує, наглядає) означає систематичне спостереження, аналіз стану системи (середовища) прийшло до педагогіки з екології й соціології. Перенесення цього поняття до сфери освіти трансформувало його значення.

У сучасних умовах освітній моніторинг може бути визначено як систему організації збору, зберігання, обробки та розповсюдження інформації про діяльність педагогічної системи, що забезпечує безперервне стеження за її станом і прогнозування розвитку [3].

Поняття «становлення» належить до категоріального апарату філософії, психології, соціології, педагогіки й інших галузей знань.

З точки зору філософії становлення виражає раптову мінливість речей та явищ, їхнє неперервне перетворення з однієї властивості в іншу. Становленням визначають перехід від однієї визначеності буття до іншої. Усе, що існує, перебуває у становленні, а його буття й є цим процесом [1].

В. Слободчиков розглядає процес становлення як складову процесу розвитку. На його думку, категорія виділити одночасно містить у собі як мінімум три процеси: становлення, формування, перетворення. Становлення – це перехід від одного певного стану до іншого – більш високого рівня; єдність уже здійсненого і потенційно можливого [6].

Н. Волянчук розглядає професійне становлення як динамічний багаторівневий процес формування комплексу професійно важливих якостей, а дії спеціаліста – як відтворення отриманих умінь та засобів виконання діяльності в певних ситуаціях.

Т. Алексєєва вважає, що процес професійного становлення як психологічна категорія відображає процес саморозвитку людини впродовж життя, у межах якого відбувається становлення специфічних видів суб'єктної активності особистості на основі розвитку і структурування сукупності професійно орієнтованих її характеристик, що забезпечують реалізацію функцій пізнання, спілкування та регуляції в конкретних видах діяльності і на етапах професійного шляху [1].

На нашу думку, професійне становлення майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу впродовж навчання у ВНЗ передбачає формування у студентів позитивного ставлення до навчальної діяльності, здатності планувати і прогнозувати власний професійний розвиток, усвідомлення своїх потенційних можливостей та готовності розвивати професійно важливі якості, які мають недостатній рівень сформованості, здатності мобілізувати весь особистісний потенціал заради досягнення цілей розвитку себе як професіонала.

Ми поділяємо думку В. Семиченко щодо необхідності систематичного проведення комплексних широкомасштабних досліджень для одержання достовірних даних про психологію сучасного студента, тенденції змін, які відбуваються, проведення психологічної експертизи педагогічних новацій та пропонування організаційних форм і технологій, психологічну підготовку адміністративного та професорсько-викладацького складу всієї системи професійної освіти. Дослідниця визначає, що діяльність студента як суб'єкта професійної підготовки є ефективною лише тоді, коли вона інтегрується із загальною системою професійної підготовки.

Вона стверджує, що впродовж навчання необхідно враховувати як реальні психологічні якості майбутніх фахівців, так і подальші тенденції розвитку цих якостей [5].

Метою нашого дослідження стало відстеження динаміки професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі педагогічної освіти. Об'єкт дослідження – професійне становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі педагогічної освіти. Предмет дослідження – здійснення моніторингу

професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі педагогічної освіти. Гіпотеза дослідження полягала у припущенні, що моніторинг буде чинником професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів за умови його об'єктивності, систематичності, гуманістичної спрямованості. Мету дослідження було конкретизовано в комплексі завдань, перше з яких полягало у спостереженні за процесом професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів та отриманні оперативної інформації про нього. Друге завдання передбачало виявлення змін, що відбуваються під час професійного становлення майбутніх педагогів дошкільної освіти, і чинників, що викликають їх. Третє завдання полягало у здійсненні короткострокового прогнозування результатів професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних установ. Четвертим завданням була оцінка успішності (ефективності) процесу професійного становлення майбутніх вихователів дитячих садків. У ході дослідження було використано такі методи моніторингу: методи накопичення (анкетування, вивчення творчих робіт студентів, проєктивні методики, ігрові завдання тощо) та обробки інформації.

У ході розробки програми моніторингу перед нами постало завдання визначення конкретних показників, спостереження за якими дозволить виявити динаміку професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в системі професійної підготовки. Згідно з розкритою нами сутністю поняття професійне становлення майбутнього вихователя дошкільного навчального закладу ними стали: позитивне ставлення до навчальної діяльності; здатність планувати і прогнозувати власний професійний розвиток; усвідомлення своїх потенційних можливостей та готовності розвивати професійно важливі якості, що мають недостатній рівень сформованості; здатність мобілізувати весь особистісний потенціал заради досягнення цілей розвитку себе як професіонала.

Схарактеризуємо зміст роботи на послідовних етапах моніторингу професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів, що мали умовну назву: підготовчий, практичний, аналітичний.

І етап (підготовчий) передбачав визначення завдань, уточнення об'єкта моніторингу, встановлення термінів проведення моніторингу, вивчення відповідної літератури.

Аналіз наукової літератури показав, що глибокі дослідження проблеми моніторингу, передумови становлення якого формувалися з початку ХХ століття, з'явилися в педагогіці в 90-х роках минулого століття (В. Беспалько, В. Кальней, С. Шишов та ін.). Вони вибудовувалися на теоретичній базі управління освітою, розробленій Г. Єльніковою, О. Орловим, В. Риндак, В. Симоновим. Предметом дослідження багатьох українських учених є питання моніторингу освітнього процесу. Так, дослідження Л. Генденштейна, Т. Лукіної, П. Семиволос, З. Рябової присвячені моніторингу якості освіти в загальноосвітній школі, праці М. Загірняка – аналізу моніторингу в освіті як науково-практичного феномена, а

також деяким питанням моніторингу як форми пізнавальної діяльності, роботи А. Дахіна – моніторингу успішності та ефективності навчальної роботи. Науковці Г. Єльнікова і П. Матвієнко досліджують моніторинг діяльності суб'єктів та об'єктів освітнього процесу, С. Подмазін розглядає загальні питання педагогічного моніторингу [4].

Розв'язання завдань підготовчого етапу стало підставою для переходу до наступного етапу моніторингу.

Метою II етапу (практичного) було збирання інформації шляхом спостережень, співбесід, анкетування, проєктивних вправ, розв'язання ігрових завдань тощо. Інструментарій моніторингу, що визначав ставлення до навчальної діяльності складала анкета для студентів, метою якої було визначення ставлення респондентів до діагностування та майбутньої професійної сфери діяльності; опитувальник «Мотивація навчання у ВНЗ» [4], за допомогою якого було визначено спонукальну силу мотиваційного комплексу студентів, з'ясовано їхнє ставлення до навчальної діяльності; опитувальник (метод незавершеного речення) [4], що дозволив встановити відповідність умов і змісту професійно–освітнього процесу особистим уподобанням студентів; опитувальник «Викладач очима студентів» [4], що мав на меті виявлення уявлень студентів про «ідеального» викладача.

Встановити здатність планувати і прогнозувати власний професійний розвиток допомогли вправа К. Фопеля «Ключі» [7], що сприяла виявленню нових перспектив; вправа «Внесок у педагогіку – сходи досягнень» [7], метою якої було стимулювати зацікавленість у здобутті високих професійних результатів; проєктивний малюнок «Я – нинішній студент і Я – майбутній вихователь» [2], яка була спробою усвідомлення себе в професії; вправа «Карта майбутнього» [7], що мала на меті осмислене визначення професійних цілей та ресурсів для їхнього втілення.

Ступінь усвідомлення своїх потенційних можливостей та готовності розвивати професійно важливі якості, що мають недостатній рівень сформованості, було визначено за допомогою анкети «Майбутній вихователь і його професійне зростання» [4], яка мала на меті визначення студентами власних професійних перспектив; бланку (само)оцінювання професійних знань та умінь [4]; вправи С. Смагіної «Професійна ідентичність» [7], що мала на меті встановити ступінь усвідомлення студентами своєї належності до певної професії, певної професійної спільноти; вправи «Потрібен вихователь» [7], виконання якої передбачало визначення професійних вимог до особистості вихователя.

Визначити здатність мобілізувати весь особистісний потенціал заради досягнення цілей розвитку себе як професіонала допомогли вправа Н. Пряжникова «Пастки» [7], метою якої стало визначення можливих перешкод на шляху до професійних цілей і шляхів їхнього подолання; вправа «Ресурси» [7], що дала змогу визначити риси характеру, які, на думку студентів, можуть сприяти здійсненню їхніх професійних цілей; вправа «Особистий герб і девіз» [7], що мала на меті актуалізацію життєвого та професійного досвіду; вправа «Життєвий і професійний кодекс вихователя

дошкільного закладу» [7], під час виконання якої було визначено життєві і професійні цінності і принципи.

Виконання завдань практичного етапу стало підставою для переходу до завершального етапу моніторингу.

III етап (аналітичний) мав на меті аналіз і систематизацію отриманої інформації, розробку рекомендацій і пропозицій, формулювання висновків.

Результати моніторингу професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів у системі педагогічної освіти аналізувалися згідно із визначеними показниками.

Так, на позитивне ставлення до навчальної діяльності вказували результати анкетування студентів: інтерес до навчання, внутрішня позиція студента, орієнтація на новий професійний зміст освіти тощо. Дані, отримані засобом опитувальника «Мотивація навчання у ВНЗ», показали, що у студентів переважають внутрішня мотивація і зовнішня позитивна мотивація, анкета «Викладач очима студентів» підтвердила визнання авторитету викладача.

Оцінювання здатності студентів планувати і прогнозувати власний професійний розвиток стало можливим після отримання результатів виконання вправи К. Фопеля «Ключі».

Серед цілей, які майбутні вихователі мали намір «відімкнути», були: оволодіння професійними знаннями, здобуття практичних умінь і навичок, формування нових поглядів, розширення світогляду, формулювання нових ідей тощо. Цілями, що заплановано «замкнути» найближчим часом, були: позбавлення ілюзій і стереотипів, негативних рис характеру – нестриманості, злості, ліні тощо, залежності від соцмереж.

За результатами виконання вправи «Внесок у педагогіку – сходи досягнень» можна дійти висновку про адекватність сприйняття себе в професії майбутніми вихователями (жоден зі студентів не розмістив свою картку на одній сходинці з відомим педагогом чи педагогом–фахівцем); про усвідомлення ними ролі певних чинників у власному професійному зростанні (серед факторів професійного становлення частіше називали вдалий вибір професії, вступ до бажаного навчального закладу, вчасне та успішне складання сесії, перші успіхи на практиці, здобуття освітнього кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»); про здатність до моделювання власного професійного шляху (було описано не лише сходинки, що привели до сьогоденного становища, але й до місця вихователя–фахівця чи відомого педагога).

Створення проєктивних малюнків «Я – нинішній студент і Я – майбутній вихователь» стало яскравою ілюстрацією ступеня сформованості професійної перспективи у часі. Малюнки студентів характеризувалися оптимістичною спрямованістю і впевненістю у своїх силах.

Результати виконання вправи «Карта майбутнього» продемонстрували недостатню готовність майбутніх вихователів осмислено визначати свої професійні цілі та ресурси для їх втілення. Як правило, цілі підмінялися засобами їхнього досягнення. Підтримку у реалізації запланованого

більшість студентів очікує отримати з боку близьких і рідних і лише незначна частина – розраховує на власні сили.

Про усвідомлення студентами своїх потенційних можливостей та готовності розвивати професійно важливі якості, які мають недостатній рівень сформованості, свідчили дані, отримані в ході проведення вправи С. Смагіної «Професійна ідентичність». Серед асоціацій на слово «педагог» найчастіше фіксувалися характеристики: обізнаний, ерудований, працьовитий, той, хто створює комфорт у садочку, творчий, комунікабельний. Слово «психолог» викликало такі асоціації: душевний, відкритий, той, хто розуміє, допомагає знайти вихід зі складної ситуації, розв'язує складні проблеми, підтримує, слухає, співпереживає. Більшість студентів легко привласнювала озвучені характеристики, що свідчило про усвідомлення ними своєї totoжності з обраною професійною спільнотою. Колір обох професій було представлено рівномірно. Негативних якостей не зафіксовано.

Результати виконання вправи «Потрібен вихователь» продемонстрували сформованість уявлень майбутніх вихователів про сутність та особливості професії, яку вони здобувають.

Вимогами до кандидата у вихователі, названими в оголошеннях, були досвідченість, відповідальність, комунікабельність, почуття гідності, володіння українською мовою, розуміння головної мети вихователя тощо. Найбільшу кількість зацікавлених відгуків отримали оголошення, які запрошували на роботу одразу після навчання, гарантували мотивуючу заробітну платню і професійну самореалізацію.

Анкетування «Майбутній вихователь і його професійне зростання» дало змогу встановити перелік важливих, на думку студентів, у професійній діяльності якостей, а саме: здатність тривалий час утримувати в пам'яті велику кількість інформації, встановлювати позитивні взаємини з адміністрацією, тривалий час зберігати стійку увагу, незважаючи на втому і сторонні подразники тощо. Серед бажаних якостей студентами було названо широкий світогляд, що виходить за межі професії, уміння відстоювати свою точку зору, здатність брати на себе відповідальність у складних ситуаціях тощо. Нейтральне ставлення фіксувалося серед таких якостей, як здатність установлювати особистісно орієнтовані стосунки з дітьми, уміння презентувати результати своєї діяльності, вимогливість до себе.

Про здатність студентів мобілізувати весь особистісний потенціал заради досягнення цілей розвитку себе як професіонала було зроблено висновок після аналізу результатів вправи Н. Пряжнікова «Пастки», які показали недостатнє усвідомлення можливих перешкод на шляху до професійних цілей і уявлення про шляхи їхнього подолання. Серед труднощів було названо лінь, нестачу часу, відірваність змісту навчання від реалій життя тощо. Серед якостей, що сприяють здійсненню професійних цілей, в ході виконання вправи «Ресурси» найчастіше називали відповідальність, сміливість, працьовитість, наполегливість у навчанні та старання, зацікавленість у професії, цілеспрямованість, щирість.

Аналіз зображень власного гербу, оснащеного девізом, встановив, що більшість студентів мають чіткі уявлення про себе в часовому відношенні, які стосуються як особистого (створення сім'ї, народження дітей), так і професійного (отримання освіти, наявність роботи) життя, девізи характеризувалися гуманістичною спрямованістю.

Виконання вправи «Життєвий і професійний кодекс вихователя дошкільного закладу» сприяло встановленню ціннісно–смыслового наповнення студентами майбутньої професійної діяльності: апробувати досвід роботи інших педагогів; бути професіоналом своєї справи; виконувати поставлені цілі і задачі; гуманно ставитися до підростаючого покоління; досягати високих результатів тощо.

Здобуті під час моніторингу дані свідчать про позитивну динаміку професійногостановлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів в системі педагогічної освіти. Серед рекомендацій і пропозицій вважаємо важливим зазначити необхідність здійснення психолого–педагогічного супроводу професійного становлення майбутнього фахівця, як самостійної та самодостатньої особистості, здатної до професійного розвитку, активної адаптації на сучасному ринку праці та творчої самореалізації, за умови трактування супроводу як допомоги у формуванні орієнтаційного поля професійного розвитку суб'єкта, відповідальність за дії в якому несе він сам.

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у напрямку. Висунута на початку дослідження гіпотеза, що полягала у припущенні, що моніторинг буде чинником професійного становлення майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів за умови його об'єктивності, систематичності, гуманістичної спрямованості, знайшла своє підтвердження.

Перспективами подальших пошуків у напрямку дослідження вважаємо здійснення моніторингових досліджень за різними показниками якості професійної освіти.

Список використаних джерел

1. Алексеева Т. В. Професійне становлення особистості в системі вузівської підготовки: теоретико–методологічний аналіз проблеми / Т. В. Алексеева // Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. – 2013. – Вип. 4.
2. Коджаспирова Г. М. Культура професійного самообразование педагога / [Под ред. Ю. М. Забродина]. – М., 1994. – 344 с.
3. Крутій К. Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільному навчальному закладі: Монографія / К. Л. Крутій. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2006. – 172 с.
4. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів (діагностичний аспект): навчально–методичний посібник / [за заг. ред. Н. П. Гагаріної]. – Кіровоград : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2014. – 68 с.

5. Семиченко В. А. Пути повышения эффективности изучения психологии / В. А. Семиченко. – К., 1997.
6. Слободчиков В. И. Основы психологической антропологии. Психология развития человека: развитие субъективной реальности в онтогенезе / В. И. Слободчиков, Е. И. Исаев. – М. : Школьная пресса, 2000. – 421 с.
7. Смірнова Я. В. Розвиток професійної рефлексії вихователів дошкільних навчальних закладів в системі післядипломної педагогічної освіти / Я. В. Смірнова. – Донецьк : ТОВ «Цифрова типографія», 2013. – 122 с.

УДК 378.011.3–051:784(045)

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ У ФОРМУВАННІ СПІВАЦЬКОЇ
КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

*Соболева О. Д., Цехмістро О. В., Дубовська О. Л.
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно–педагогічна
академія» Харківської обласної ради
Кафедра вокально–хорової підготовки вчителя*

У статті проаналізовано інноваційні тенденції формування співацької культури майбутніх спеціалістів мистецьких спеціальностей. Визначено основні підходи, методи постановки вокального голосу з використанням авторських нетрадиційних методик. Розглянуто поняття психотехніки співу як сучасного напрямку навчально–виховної роботи з голосом в умовах вищих навчальних закладів. Заявлена проблематика є перспективною для подальших досліджень в галузі пошуку інноваційних підходів, методів, що повинні удосконалити вокальну педагогіку найширшим арсеналом засобів з урахуванням вимог часу.

Ключові слова: інноваційні методики, універсальність, сучасна вокальна педагогіка.

**ИННОВАЦИОННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ В ФОРМИРОВАНИИ
ПЕВЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ
ИСКУССТВОВЕДЧЕСКИХ СПЕЦИАЛЬНОСТЕЙ**

*Соболева Е. Д., Цехмистро О. В., Дубовская О. Л.
Коммунальное учреждение «Харьковская гуманитарно–
педагогическая академия» Харьковского областного совета
Кафедра вокально–хоровой подготовки учителя*

В статье проанализированы инновационные тенденции формирования певческой культуры будущих специалистов искусствоведческих специальностей. Определены основные подходы, методы постановки вокального голоса с использованием авторских нетрадиционных методик. Рассмотрено понятие психотехники пения как современного направления